

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Концептуальні засади та інструменти податкового
планування**

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність D1 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 8 від 2 грудня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Концептуальні засади та інструменти податкового планування
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
E-mail викладача	halyna.leshchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d923b1a91ae568e6236b
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна передбачає освоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо організації та методики здійснення податкового планування вітчизняними суб'єктами господарювання.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні сучасної системи знань з теорії і практики оцінки податкового навантаження, планування податкових розрахунків на майбутній період та пошуку методів їх оптимізації.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни «Концептуальні засади та інструменти податкового планування»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вивчення теоретико-методичних основ податкового планування; 2) дослідження організаційних аспектів впровадження системи податкового планування суб'єкта господарської діяльності; 3) засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з урахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків; 4) опанування навичками самостійної розробки проекту податкового планування суб'єкта господарської діяльності. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.</p> <p>Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми обліку та оподаткування з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.</p> <p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>	

Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
III	071 Облік і оподаткування	другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Прогнозування і планування податкових надходжень 1. Зміст понять «податкове планування», «податкове прогнозування», «планування податкових надходжень». 2. Роль податкових надходжень у формуванні державного та місцевих бюджетів України. 3. ДПС України: функції, повноваження, цілі.	2 / -	2 / -	8 / 10
Тема 2. Податкове планування в системі управління суб'єктом господарської діяльності 1. Планування сум податкових платежів на майбутній період. 2. Місце податкового планування в системі планування діяльності суб'єкта господарювання. 3. Принципи та цілі податкового планування. 4. Правові межі податкового планування. 5. Оцінка податкового навантаження на підприємство. 6. Оцінка ефективності податкового планування.	2 / 2	2 / -	8 / 10
Тема 3. Оптимізація податкових платежів підприємства 1. Характеристика методів оптимізації податків та зборів. Критерії податкової оптимізації. 2. Бухгалтерський облік як інструмент оптимізації податкових платежів і уникнення технічних проблем податкового планування. 3. Податкова оптимізація податку на прибуток. 4. Податкова оптимізація податку на додану вартість. 5. Податкова оптимізація податкових платежів, пов'язаних з виплатою доходів найманим працівникам.	2 / -	2 / -	8 / 10

<p>Тема 4. Світовий досвід податкового планування та оптимізації податкових платежів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціальні економічні зони як спосіб оптимізації податкових платежів. 2. Податкове планування із застосуванням офшорних компаній. 3. Упровадження плану BEPS та інші міжнародно-правові засоби захисту публічних інтересів від агресивного податкового планування. 4. Автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки за стандартом CRS. 	2 / 2	2 / 2	8 / 10
<p>Тема 5. Податкове планування податку на прибуток</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на прибуток підприємств: сутність і значення. Платники податку на прибуток. 2. Порядок визначення об'єкту оподаткування: визначення та склад доходів, склад витрат та порядок їх визнання. 3. Особливості податкового планування податку на прибуток. 4. Трансфертне ціноутворення та його вплив на податкове планування. 	2 / -	2 / -	8 / 10
<p>Тема 6. Податкове планування податку на додану вартість</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на додану вартість як форма непрямого оподаткування. 2. Суть податку на додану вартість, його призначення та ставки. 3. Платники податку на додану вартість, вимоги щодо обов'язкової реєстрації. 4. Об'єкт оподаткування і податкова база. 5. Операції, звільнені від оподаткування. 6. Податковий кредит. Податкове зобов'язання. 7. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті або відшкодуванню з Державного бюджету України, строки проведення розрахунків. 8. Основні аспекти електронного адміністрування податку на додану вартість. 9. Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних. Податкова декларація з податку на додану вартість. 	2 / 2	2 / -	8 / 10
<p>Тема 7. Податкове планування податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на доходи фізичних осіб: платники, об'єкти оподаткування, база оподаткування. 2. Податкові агенти. Податкові соціальні пільги. 3. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Неоподатковувані доходи. Податкова знижка. 4. Особливості нарахування та сплати військового збору. Особливості податкового планування податку на доходи фізичних осіб. 5. Особливості податкового планування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Платники, база нарахування ЄСВ. Порядок обчислення і сплати ЄСВ. 	2 / -	2 / 2	8 / 10
<p>Тема 8. Ефективність податкового планування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи оптимізації податкового планування державою та підприємством. 2. Ефективність оподаткування. 	2 / -	-/-	4 / 10

3. Ефективність податкового планування.			
4. Ефективність податкового планування податку на прибуток. Порівняння загальної та спрощеної системи оподаткування для вибору ефективної системи оподаткування.			
5. Вибір ефективної системи оподаткування на сільськогосподарських підприємствах.			
Разом	16/6	14/4	60/80

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>100 бальна шкала – оцінка формується наростаючим підсумком протягом семестру:</p> <p>Практичні заняття – 90 балів. Самостійна робота – 10 балів.</p> <p>Загальна оцінка за курс відображається за шкалою:</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів.</p> <p>Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв’язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо.</p> <p>Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60/80 годин.</p> <p>Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, які розміщені у Системі дистанційного навчання університету (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/d923b1a91ae568e6236b).</p> <p>Також відповідно до графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>
Методи навчання	<p>Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео).</p> <p>Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та</p>

	наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод).
Методи навчання	Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Kahoot, Mentimeter. Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.

7. Політика курсу

Письмові роботи: аспірант повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Аспірант опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання онлайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород : ТОВ "РІК-У", 2020. 420 с.
2. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : постанова правління Пенсійного фонду України від 27.09.2010 № 21-5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15>.
3. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
4. Осадча О.О. Податкове планування та податкова оптимізація в системі управління підприємством. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, вересень 2019. № 14(42). С. 125– 130.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 03.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Самусевич Я. В., Височина А. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.

Додаткова література:

1. Коровій В. В. Податкові надходження як складова доходів місцевих бюджетів. Бізнес Інформ, 2020. № 3. С. 328-336. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_3_43.
2. Красовський В. І. План BEPS як переломний момент міжнародної податкової співпраці: стан та перспективи втілення. Право та інноваційне суспільство, 2019. № 1. С. 37-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2019_1_7.
3. Макогон В. Д. Податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету. Економічний вісник університету, 2019. Вип. 41. С. 188-195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_41_24.
4. Мудрак Н. О. Стратегії міжнародних регуляторів у сфері дегінізації офшорного бізнесу у контексті правил оподаткування контрольованих іноземних компаній. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка, 2019. Т. 24, Вип. 3. С. 13-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2019_24_3_4.
5. Олейнікова Л. Г., Долженко І. І. Удосконалення податкового контролю в Україні на основі реалізації інструментів плану BEPS та автоматичного обміну інформацією. Наукові праці НДФІ, 2020. Вип. 3. С. 79-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2020_3_6.
6. Полупан О. С. План BEPS: всесвітня протидія агресивному податковому плануванню. Реалізація плану у світі та в Україні. Журнал східноєвропейського права, 2018. № 51. С. 302-306. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_51_44.
7. Ткачик Л. П., Бешко О. Я. Спрощена система оподаткування як інструмент агресивного податкового планування. Молодий вчений, 2018. № 2(2). С. 758-763. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(2\)_75](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(2)_75).
8. Тютюнник І. В., Кобушко Я. В. Інструменти мінімізації податкового навантаження економічними суб'єктами в Україні: порівняльний аналіз та ефекти від застосування. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 122-130.
9. Ховрак І. В., Вовк Д. О. Податкове планування в системі обліково-управлінського інформаційного простору. Облік і фінанси, 2020. № 4. С. 75-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2020_4_13.
10. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. *Український економічний часопис*. № 10. С. 142-147. DOI: 10.32782/2786-8273/2025-10-22
11. Савків У.С., Лещук Г.В., Молюк Б.Р. (2025). Взаємозв'язок бізнес-планування та управління витратами підприємства в умовах кризового періоду для збереження конкурентоспроможності та прийняття ефективних управлінських рішень. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2 (21). С. 443-451. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.443-451>
12. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я., Івасюк Н.Б. (2025). Сучасний стан правового регулювання фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. *Наукові перспективи*. № 5(59). С. 851-867. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-851-866](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-851-866)
13. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я. (2025). Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. *Актуальні питання економічних наук*. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655>

14. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. № 2(53). С. 318-323. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>
15. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. (2025) Вплив податкової політики на конкурентоспроможність торговельних підприємств. *Ефективна економіка*. №3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.15>
16. Лещук Г.В., Савків У.С. (2023) Аналіз податкової політики України в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 10 (16). С. 42 – 55. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-42-55](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-42-55)

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Верховна рада України (Законодавство України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Вісник. Офіційно про податки. Офіційне видання Державної податкової служби України. URL: <http://www.visnuk.com.ua/>.
3. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>.
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.